

Diensten Ekonomisk förening ./. Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Yttrande till Mark- och miljööverdomstolen i mål nr M 6924-19

Nämndens inställning

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Stockholms kommun (*nämnden*) bestrider Diensten Ekonomisk förenings (*McDonald's*) yrkande och yrkar för egen del att Mark- och miljööverdomstolen ska fastställa mark- och miljödomstolens dom.

Bemötande av bolagets yttrande

McDonald's grunder för överklagandet

McDonald's anför sammanfattningsvis att uttjänta fritureoljor och spillfetter från restauranger inte är ett hushållsavfall som omfattas av kommunens insamlingsansvar utan ett verksamhetsavfall och att nämnden därför borde ha avvisat dispensansökan. Föreningen åberopar till stöd för detta främst Mark- och miljööverdomstolens avgörande i MÖD 2012:49 samt Naturvårdsverkets kompletterande vägledning av den 7 november 2017. Föreningen hänvisar även till ett yttrande från Visita som branschorganisationen tagit fram på föreningens förfrågan och gett in i målet.

Uttjänta fritureoljor och spillfetter från restauranger utgör med hushållsavfall jämförbart avfall

Nämnden vidhåller sin inställning att uttjänta fritureoljor och spillfetter från restauranger utgör med hushållsavfall jämförbart avfall enligt 15 kap. 3 § miljöbalken (1998:808) och därmed omfattas av det kommunala renhållningsansvaret enligt 15 kap. 20 § miljöbalken.

Grunderna för nämndens bedömning framgår av nämndens beslut den 30 januari 2018 (§ 9, dnr 2017-18522) respektive den 10 april 2018 (§ 27, dnr 2018-4697), handlingarna ingår i prövningsunderlaget.

Omständigheterna är inte jämförbara med Mark- och miljööverdomstolens ställningstagande i MÖD 2012:49. McDonald's stödjer sin talan i första hand på Mark- och miljööverdomstolens avgörande i MÖD 2012:49. Nämnden anser emellertid att omständigheterna i det målet inte är jämförbara med det nu aktuella. MÖD 2012:49 handlar om utrensade frukter och grönsaker i en livsmedelsaffär, vilket är en helt annan typ av verksamhet än den restaurangverksamhet som här är fråga om. Det är en alltför extensiv tolkning av domen att dra slutsatsen att det därmed följer att även avfall som uppkommer i ett restaurangkök inte ska betraktas som hushållsavfall. Till skillnad från butiksavfall framgår det explicit av förarbetena till miljöbalken att restaurangavfall är ett sådant avfall som är jämförligt med hushållsavfall.¹ I MÖD 2012:49 hänvisar domstolen också till detta uttalande i förarbetena. Varken i förarbetena eller i MÖD 2012:49 har fästs något avseende vid var i restaurangen avfallet uppstår. Restaurangavfall behandlas som ett enhetligt begrepp. Följaktligen ska allt avfall som omfattas av begreppet anses utgöra hushållsavfall.

Vad gäller avfall från restaurangkök är istället omständigheterna i MÖD 2006:65 betydligt mer snarlika förhållandena i nu aktuellt mål. I domen konstaterade dåvarande Miljööverdomstolen att avfall från bland annat *kök och restauranger* i ett sjukhus ska betraktas som med hushållsavfall jämförligt avfall, eftersom det vad gäller härkomst och karaktär i väsentliga avseenden inte avvek från avfall som uppstår i andra slag av lokaler och anläggningar till följd av att människor vistas där.

Det är i sammanhanget värt att notera att domstolen i både MÖD 2006:65 och MÖD 2012:49 har utgått ifrån samma metodik för bedömning av om det är fråga om hushållsavfall/därmed jämförligt avfall eller inte. Härvid har domstolen i båda målen med hänvisning till samma uttalande i förarbetena² beaktat dels avfallets härkomst, dels om avfallet i ett renhållningssammanhang är jämförligt med avfall från hushåll. I MÖD 2012:49 hänvisar domstolen också till MÖD 2006:65 till stöd för att bedömning ska ske mot bakgrund av

¹ Prop. 1997/98:45 del 2 s. 185.

² Prop. 1997/98:45 del 2 s. 185 samt prop. 1978/79:205 s. 10 och 14.

avfallets härkomst och egenskaper i renhållningssammanhang. Utfallet av bedömningen i de båda fallen har däremot blivit olika eftersom omständigheterna, dvs. ursprunget, i de två fallen skilde sig åt: Butiksavfallet bedöms som verksamhetsavfall i MÖD 2012:49 och restaurangavfallet bedöms som hushållsavfall i MÖD 2006:65. I sammanhanget bör också framhållas att det inte finns någonting i domskälen i MÖD 2012:49 som antyder att domstolen skulle ha avsett att genom avgörandet ändra på den praxis som följer av MÖD 2006:65. Detta styrker också nämndens uppfattning att MÖD 2012:49 utgör en avgränsning mot MÖD 2006:65 och därför endast är vägledande för bedömningen av butiksavfall, men däremot inte restaurangavfall.

Nämnden anser därför att det endast är MÖD 2006:65 som är vägledande vid bedömningen av om spillfett från restaurangkök ska anses utgöra hushållsavfall. Av avgörandet framgår uttryckligen att domstolen bedömt att avfall från kök och restauranger ska betraktas som med hushållsavfall jämförligt avfall.

Verksamhetsutövarnas möjlighet att nyttiggöra spillfett ska hanteras inom ramen för dispensmöjligheten McDonald's anför, med hänvisning till ett yttrande från branschorganisationen Visita som tagits fram på föreningens begäran, att spillfettet är en värdefull resurs för verksamhetsutövarna och att dessa har en väldokumenterad möjlighet att själva ta hand om avfallet på ett miljömässigt hållbart sätt.

Nämnden har inga principiella invändningar mot denna bedömning. Tvärtom är föremålet för detta mål ett beslut om att bevilja dispens från avfallsmonopolet, där nämnden har bedömt att McDonald's egen hantering av det aktuella avfallet, med de villkor som föreningen föreslagit, kan ske på ett miljömässigt hållbart sätt.

Däremot har det ingen betydelse för definitionen av hushållsavfall om det finns ett ekonomiskt värde i avfallet eller inte.

De olika avfallen från restaurangverksamhet måste klassificeras på samma sätt. Om spillfett ska anses utgöra verksamhetsavfall så måste en naturlig följd av detta vara att alla andra avfallsfraktioner som genereras som en följd av tillredningen av livsmedel i verksamheten också utgör verksamhetsavfall. Det gäller således även sådana avfallsslag som verksamheterna inte uppfattar som en resurs och för vilka kostnaderna för bortskaffandet riskerar att öka

om de inte hämtas genom kommunens försorg som tillämpar en delvis subventionerad taxa.

Det är alltså utifrån en samlad bild av allt avfall som uppstår i detta sammanhang som bedömningen av restaurangavfallets nedskräpningspotential, enligt vad som anges i förarbetena, måste göras. Inte bara utifrån den aktuella frityroljans nedskräpningspotential.

Nämnden anser mot denna bakgrund att allt avfall som uppstår i ett restaurangkök ska bedömas på samma sätt och då som med hushållsavfall jämförligt avfall. Om det finns särskilda skäl, som också är miljömässigt godtagbara, så ska det enligt gällande avfallslagstiftning hanteras genom dispensförfarandet i 15 kap. 25 § 1 miljöbalken. Att det är sådant förfarande som ska tillämpas följer även direkt av MÖD 2006:65.

Bemötande av Naturvårdsverkets yttrande

Naturvårdsverkets yttrande

Naturvårdsverket framhåller i yttrandet att nuvarande rättsläge och praxis ger stöd för att spillfett och fett från fettavskiljare bör ses som ett verksamhetsavfall. Verket fäster stor vikt vid avgörandet MÖD 2012:49.

Nämndens bemötande

Naturvårdsverkets yttrande överensstämmer i allt väsentligt med det resonemang som förs i verkets komplettering av vägledningen till definitionen av hushållsavfall vad gäller spillfett och fettavskiljarslam av den 7 november 2017. Nämnden vill därför särskilt betona att den inte delar verkets bedömning av rättsläget.

Nämndens bedömning av Naturvårdsverkets kompletterade vägledning framgår av nämndens tidigare omnämnda beslut den 30 januari 2018. Vad gäller den vägledning som kan hämtas ur MÖD 2012:49 hänvisas till vad nämnden anfört strax ovan.

Nämnden vill särskilt understryka att en sådan fragmentisering av avfallsslagen som Naturvårdsverket förespråkar skulle medföra betydande oklarheter och problem vid tillämpningen. Det är av stor vikt att allt avfall som uppkommer i ett restaurangkök ska anses höra till samma typ av avfall. I avsaknad av ett resonemang kring bland annat detta uppenbara problem bidrar Naturvårdsverkets

vägledning för närvarande inte till någon förenkling av rättstillämpningen utan har snarast försvårat tillsynen.

Avslutande sammanfattning

Mot bakgrund av vad som anförts ovan, och med hänvisning till vad som framgår av nämndens beslut den 30 januari 2018 respektive den 10 april 2018 samt vad nämnden i övrigt tidigare har anført i ärendet, anser nämnden att Mark- och miljööverdomstolen ska avslå McDonald's överklagande och fastställa mark- och miljödomstolens dom.

Slut.